

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ  
ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ มท.๐๓๑๓/๑๐๐๔๙๒ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งมีความว่า บุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย โดยมีบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าว แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว นั้น ย่อมถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว การถอนสัญชาติของบุคคลผู้นั้น กรมการปกครองพิจารณาแล้วมีความเห็นดีความได้เป็น ๒ ประเด็น คือ

๑. บุคคลดังกล่าวย่อมสิ้นสัญชาติไทยในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลบังคับใช้ คือสิ้นสัญชาติไทยในวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ เป็นต้นไป

๒. บุคคลดังกล่าวถูกถอนสัญชาติย้อนหลัง นับตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด ซึ่งหมายความว่าบุคคลดังกล่าวไม่ได้สัญชาติไทยมาก่อนเลยนับตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด

ซึ่งความเห็นทั้ง ๒ ประเด็นนี้จะมีผลถึงการพิจารณาสัญชาติบุตรของบุคคลดังกล่าวแตกต่างกัน ดังตัวอย่างข้อเท็จจริง ดังนี้

นายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ในราชอาณาจักรไทย เป็นบุตรของนายเจียง แซ่เหวียน คนญวนต่างด้าว (ถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) กับนางโอราญ คนญวนอพยพ (ไม่มีใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว) บิดามารดาไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน นายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ย่อมถูกถอนสัญชาติไทย ตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และนายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ได้แต่งงานจดทะเบียนสมรสกับนางเบะ เวสวัณโยธา มีบุตรด้วยกัน รวม ๕ คน คือ

๑. ด.ญ.อรพิน เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๕

๒. ด.ช.พีระยุทธ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

๓. ด.ญ.อรวรรณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๑๘

๔. ด.ช.เจริญพร เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๙

๕. ด.ญ.อรพรรณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๐

ในการพิจารณาสัญชาติบุตรทั้ง ๕ คน ของนายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา นั้น แยกความเห็นได้เป็น ๒ ประเด็น คือ

๑. ตามความเห็นที่ ๑ นายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ย่อมสิ้นสัญชาติไทยทันทีในวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลบังคับใช้ คือในวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ดังนั้น

ในการพิจารณาสัญชาติบุตรของนายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา จึงแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑.๑ ด.ญ.อรพิน เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๕ ซึ่งเกิดก่อนที่บิดาถูกถอนสัญชาติไทย (เกิดก่อนวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕) ถือว่าในขณะที่เกิดบิดามีสัญชาติไทยจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ย่อมได้สัญชาติไทย

๑.๒ บุตรคนอื่น ๆ ของนายกู้เกียรติ คือ

๑.๒.๑ ด.ช.พีระยุทธ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

๑.๒.๒ ด.ญ.อรรณณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๑๘

๑.๒.๓ ด.ช.เจริญพร เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๙

๑.๒.๔ ด.ญ.อรพรรณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๐

ซึ่งเกิดหลังจากที่บิดาถูกถอนสัญชาติไทย (เกิดหลังวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕) ถือว่าขณะเกิดบิดาเข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ตามข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับดังกล่าว

๒. ตามความเห็นที่ ๒ นายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ถูกถอนสัญชาติไทยย้อนหลังนับตั้งแต่เกิด ซึ่งหมายความว่านายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ไม่เคยได้สัญชาติไทยมาก่อนเลย ดังนั้นในการพิจารณาสัญชาติบุตรของนายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา จึงแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณีดังนี้

๒.๑ ด.ญ.อรพิน เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๕ ย่อมถูกถอนสัญชาติตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ เพราะถือว่าขณะเกิดบิดาเข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าว

๒.๒ บุตรคนอื่น ๆ ของนายกู้เกียรติ คือ

๒.๒.๑ ด.ช.พีระยุทธ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๗

๒.๒.๒ ด.ญ.อรรณณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๑๘

๒.๒.๓ ด.ช.เจริญพร เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๑๙

๒.๒.๔ ด.ญ.อรพรรณ เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๐

ย่อมไม่ได้สัญชาติไทย ตามข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕

กรมการปกครองขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่าความเห็นทั้ง ๒ ประเด็น นั้น ความเห็นใดถูกต้อง หรือจะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และกรมตำรวจ) และผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

บุคคลที่ได้รับสัญชาติไทยโดยหลักดินแดนเพราะเกิดในราชอาณาจักร ก่อนวันที่

๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ตามมาตรา ๗ (๓)<sup>๑</sup>แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ แต่ภายหลังถูกถอนสัญชาติ ตามข้อ ๑<sup>๒</sup> แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ นั้น ย่อมสิ้นสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ไม่มีผลย้อนหลังถอนสัญชาติของบุคคลดังกล่าวนับตั้งแต่บุคคลนั้นเกิด ดังนั้น ในระหว่างระยะเวลาตั้งแต่วันที่บุคคลนั้นเกิด ถึงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสัญชาติไทยตามนัยมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ทั้งนี้ ได้เคยมีความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ในปัญหาข้อกฎหมายข้อนี้แล้ว

สำหรับกรณีนายกู้เกียรติ เวสวัณโยธา ซึ่งเคยได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ โดยเกิดในราชอาณาจักรไทย เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๔๙๑ แต่ภายหลังถูกถอนสัญชาติตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ นั้น อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น นายกู้เกียรติ ย่อมสิ้นสัญชาติไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ เป็นต้นไป โดยไม่ถูกถอนสัญชาติย้อนหลังนับแต่วันที่นายกู้เกียรติเกิด อย่างไรก็ตามการถูกถอนสัญชาติของนายกู้เกียรติโดยผลแห่งกฎหมายนั้นไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการได้สัญชาติไทยของบุตรทั้ง ๕ คน ของนายกู้เกียรติแต่อย่างใดด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

๑. ด.ญ.อรพิน เวสวัณโยธา เกิดวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๑๕ ในราชอาณาจักรไทย ย่อมได้สัญชาติไทยตามนัยมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕ นั้น ด.ญ.อรพิน ไม่ถูกถอนสัญชาติตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะในขณะเกิด ด.ญ.อรพินมีบิดาเป็นคนไทยจึงไม่เข้าเงื่อนไขทั้ง ๓ ประการ ตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว

๒. ด.ช.พีระยุทธ ด.ญ.อรรณพ ด.ช.เจริญพร และ ด.ญ.อรพรรณ ซึ่งเกิดหลังจากนายกู้เกียรติถูกถอนสัญชาติไทย (เกิดหลังวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๕) นั้น ย่อมได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ ทั้งนี้ เพราะในขณะ

<sup>๑</sup>มาตรา ๗ บุคคลดังต่อไปนี้ย่อมได้สัญชาติไทยโดยการเกิด

(๑) ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย

(๒) ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือบิดาไม่มีสัญชาติ

(๓) ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

<sup>๒</sup>ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็น

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นการชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็น

ประการอื่น

เกิด บุตรทั้ง ๔ คน ของนายกู้เกียรติมีได้มีบิดาเป็นบุคคลที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑ (๑) (๒) และ (๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ กล่าวคือ

(๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

(๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ

(๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ทั้งนี้ เพราะนายกู้เกียรติเป็นผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย ดังนั้น บุตรทั้ง ๔ คน จึงไม่ใช่บุคคลตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ และไม่เข้าอยู่ในเกณฑ์ที่จะไม่ได้สัญชาติไทยตามข้อ ๒<sup>๓</sup> แห่งประกาศของคณะปฏิวัติดังกล่าว แต่ได้สัญชาติไทยตามมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ โดยเหตุที่เกิดในราชอาณาจักรไทย

(ลงชื่อ) อมร จันทรมบูรณ์

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๖๓

---

<sup>๓</sup>ข้อ ๒ บุคคลตามข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยเมื่อประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้ว ไม่ได้สัญชาติไทย เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็นประการอื่น